

Młodzi zieloni obywatele w Pracowniach Orange

materiał dla
prowadzących
warsztaty

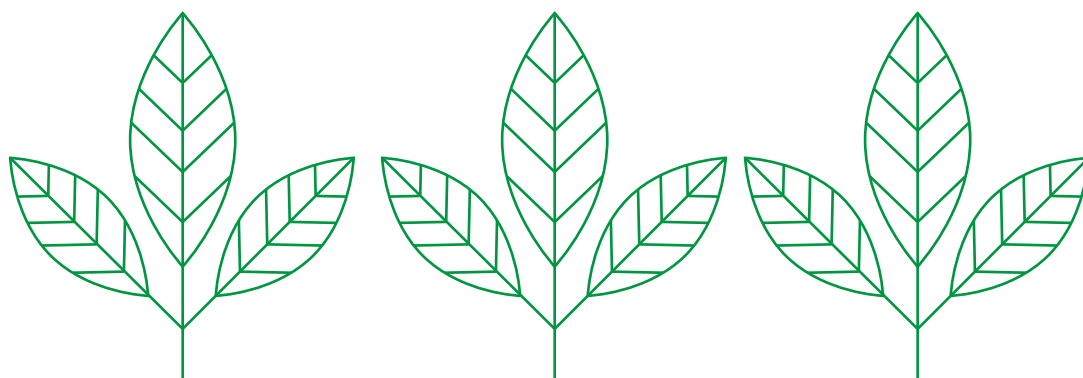

Spis treści

Wstęp: Dlaczego ten warsztat jest dziś bardzo ważny? Cele warsztatu. _____	3
Szczegółowy scenariusz warsztatu. _____	5
Wartościowe zasoby wiedzy dla prowadzących. _____	10
Polecana literatura. _____	14
O Fundacji Civis Polonus. _____	15

Załączniki.

- ↗ Prezentacja do warsztatów.
- ↗ Karty pracy.
- ↗ Wskazówki do realizacji warsztatu w wersji zdalnej.

Wstęp

Zapraszamy do poprowadzenia angażującego warsztatu poświęconego wyzwaniom klimatycznym i możliwym pozytywnym działaniom, które są w zasięgu każdego z nas. Pomoże w tym niniejszy materiał, będący efektem współpracy Fundacji Orange z Fundacją Civis Polonus. Obie organizacje łączy przekonanie, że jeśli dostarczymy młodym ludziom wiedzę oraz zainspirujemy do podejmowania pozytywnych działań, uda nam się zadbać o dobrą przyszłość.

Kryzys klimatyczny jest jednym z największych wyzwań, z jakim mierzy się obecnie ludzkość. Ten bardzo ważny temat jest jednak nieobecny w szkolnej podstawie programowej.

Dlatego tak ważne jest, by poza szkołą młodzi ludzie mieli okazję zdobyć rzetelną wiedzę o kryzysie klimatycznym oraz zwiększyć motywację do podejmowania konkretnych działań, które przyczynią się do pozytywnej zmiany.

Warsztat zatytułowaliśmy „Młodzi zieloni obywatele”, gdyż zależy nam na podkreśleniu „zielonych tematów” oraz roli obywatelskiej postawy. Bez zaangażowania osobistego oraz wspierania inicjatyw proklimatycznych będzie trudno powstrzymać zagrożenia.

Zależy nam na tym, by młodzi ludzie byli świadomi GLOBALNYCH WYZWAŃ związanych ze zmianami klimatycznymi oraz zyskali wiedzę, o tym, jak prowadzić LOKALNE DZIAŁANIA na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Wierzymy bowiem, że nie można zostawić młodych ludzi jedynie z trudnymi informacjami o kryzysie klimatycznym, ale należy dać im nadzieję w postaci poczucia własnego sprawstwa i możliwości przyczyniania się do pozytywnych zmian na miarę swoich możliwości.

Warsztat służy wzmocnieniu wśród młodych ludzi wiedzy na temat globalnych wyzwań klimatycznych oraz zachęceniu do podjęcia konkretnych działań, które będą przyczyniały się do bardziej zrównoważonego funkcjonowania swojego najbliższego otoczenia – domu, szkoły, społeczności lokalnej.

Warsztat odpowiada na następujące potrzeby:

Potrzeba podjęcia realnych działań wobec trudnych informacji o globalnej katastrofie klimatycznej. Do dzieci i młodych ludzi dociera coraz więcej różnych informacji o kryzysie klimatycznym. Faktem jest, że to młodzi ludzie w największym stopniu będą odczuwać skutki zmian klimatu opisywane m.in. przez ekspertów ONZ. (Według ekspertów Panelu Klimatycznego ONZ – IPCC nasza bierność w walce ze zmianami klimatu może skończyć się globalną katastrofą klimatyczną. Faktem jest, że proces ten już się rozpoczął: temperatura

ziemi rośnie; obecna dekada jest najcieplejszą dekadą od ponad 100 lat, nie tylko w Polsce. Ilość ekstremalnych zjawisk pogodowych przybiera na sile i ich liczba rośnie. Giną całe gatunki roślin i zwierząt.) Obecnie młodzi ludzie podejmują działania protestacyjne m.in. w ramach Młodzieżowego Strajku Klimatycznego (czyli w ramach grupy uczniów i uczennic z całej Polski, którzy nie zgadzają się na przemilczanie i ignorowanie kluczowego dla ich przyszłości problemu). W tym projekcie odpowiadamy na niepokoje młodych ludzi i dzieci oraz potrzebę podjęcia działań, oferując im możliwość zmieniania swojego najbliższego otoczenia oraz własnych zachowań, aby przyczynić się do zmniejszania skutków ocieplania klimatu.

W podstawie programowej brak konkretnych treści poświęconych kryzysowi klimatycznemu, jego przyczynom i skutkom dla naszego społeczeństwa oraz ludzkości. Nauczyciele nie mają narzędzi w postaci treści podstawy programowej, które legitymizowałyby podejmowanie tematów dotyczących globalnych zależności w kontekście kryzysu klimatycznego. Dlatego tak ważne jest, by w ramach edukacji pozaformalnej młodzi ludzie mieli możliwość rozmawiania o wyzwaniach klimatycznych i planowania własnych działań, które będą na nie odpowiedzią.

Efekty edukacyjne, czyli po warsztacie uczestnicy i uczestniczki:

- Rozumieją, że zmiany klimatyczne mają miejsce i są poważnym zagrożeniem dla ludzkości.
- Znają źródła rzetelnej wiedzy na temat zmian klimatycznych i śledzą ich wpisy w mediach społecznościowych.
- Potrafią wskazać obszary, w których konieczne jest podjęcie działań na rzecz bezpieczeństwa klimatycznego.
- Umieją pokazać konkretne codzienne zachowania, które przyczyniają się do zatrzymania kryzysu klimatycznego.
- Rozumieją, że choć indywidualne działania są ważne, konieczny jest również aktywizm obywatelski.
- Znają przykłady aktywizmu proklimatycznego.

Uczestnicy i uczestniczki wychodzą z warsztatu z przekazem:

- Zagrożenie klimatyczne jest bardzo poważne, ale ludzkość ma wszelkie środki, by skutecznie odpowiedzieć na to zagrożenie.

- Proekologiczne działania są w zasięgu młodych ludzi i warto, by oni oraz ich bliscy je podjęli.
- Podstawą działania jest wiedza. Nowe technologie dają nam do niej dostęp. Szukajmy jej i dzielimy się nią z innymi. Nie bądźmy obojętni!

Uczestnicy, czyli do kogo adresujemy ten warsztat?

Warsztat przeznaczony jest dla młodych ludzi w wieku 12-16 lat. Można prowadzić go dla klas szkolnych albo grupy osób celowo zrekrutowanej do udziału w warsztacie. W tym drugim przypadku warto na początku warsztatu zadać o krótką integrację, zgodnie z sugestią zamieszczoną w opisie Kroku 1.

Scenariusz warsztatu

Plan warsztatu

[Szacujemy, że warsztat z przerwami potrwa około 140 minut.]

Co będzie niezbędne w trakcie warsztatu?

rzutnik
i komputer

smartfony
uczestników

przybory
do pisania

karteczki
samoprzylepne

KARTA 1: „Działania, które warto, żebyśmy podjęli” wydrukowana w kilku egzemplarzach w formacie A3

KARTA 2: „Moje osobiste zobowiązanie” oraz KARTA 3: „Zobowiązanie moich bliskich” wydrukowane dla każdego uczestnika w formacie A4

taśma malarska

Prezentacja power point. Uwaga: prezentację można wykorzystywać na warsztatach z młodymi ludźmi w całości, ale zachęcamy, żeby traktować ją swobodnie i śmiało wybierać z niej te treści, które są najbardziej cenne. Zakres prezentacji jest bogatszy, tak by prowadzący mieli bogatszy wybór.

Opis szczegółowego przebiegu warsztatu

10'

Krok 1 Powitanie i wstęp

- Powitaj uczestników i uczestniczki, przedstaw im cele spotkania i jego przebieg. [Slajdy nr 1-3]
- [w przypadku grup składających się z osób nieznających się] Zaproś uczestników do przedstawienia się. Poproś o podanie imienia oraz pierwszego skojarzenia ze słowem „klimat”. Ważne, by każdy miał szansę przedstawić się.

- Rozgrzewka – w parach uczestnicy wypisują swoją wiedzę, skojarzenia z hasłem „zmiany klimatyczne” (na kartkach albo karteczkach samoprzylepnych).
- Następnie dzielą się swoimi przemyśleniami – tu prowadzący pozwala im podzielić się ich wiedzą, ale także obawami czy wątpliwościami.
- Prowadzący dziękuje za ten wstęp i informuje, że poruszone wątki zostaną rozwinięte w dalszej części warsztatu.

30'

Krok 2: Kryzys klimatyczny to fakt

Celem tej części warsztatu jest sprawienie, by uczestnicy zdobyli wiedzę i pewność, że zmiany klimatu i związane z tym zagrożenie są faktami. Traktujemy dzieci i młodych ludzi poważnie, przekazujemy rzetelne informacje na temat bezpieczeństwa klimatycznego.

- Niebezpieczne zmiany klimatu jako fakt: wyświetl film. [slajd nr 4]
- Porozmawiaj z uczestnikami i uczestniczkami na temat ich refleksji po obejrzeniu filmu, zbierz ich wrażenia w formie luźnej dyskusji.
- Zaprosz uczestników do skorzystania z kalkulatora śladu węglowego. Dzięki temu uczestnicy zrozumieją, że każdy z nas przyczynia się do kryzysu klimatycznego oraz, że każdy z nas musi zmienić swoje zachowania. Uczestnicy uzupełniają na swoich telefonach kalkulator śladu. [slajd nr 5]
- Zaprosz chętnych uczestników do podzielenia się wynikami. Następnie krótko je omów, wskazując, że nasz styl życia zagraża bezpieczeństwu klimatycznemu i ludzkości.
- Podsumuj, że świat nauki nie ma wątpliwości, że ocieplenie klimatu ma miejsce oraz że jest wynikiem działań człowieka. Podkreśl, że tylko człowiek może te zmiany zatrzymać. [slajd nr 6]
- Poproś uczestników, by znaleźli w swoich mediach społecznościowych profil „Nauka o klimacie”. Wyjaśnij, że jest to wiarygodna inicjatywa naukowców, którzy tłumaczą zmiany klimatyczne. Zachęć ich, by zaczęli obserwować tę inicjatywę oraz poznali stronę internetową. [slajd nr 7]

45'

Krok 3: Konkretne działania, które możemy podjąć na co dzień, by pokonać kryzys klimatyczny

Celem tej części warsztatu jest pokazanie, że choć sytuacja jest poważna, każdy z nas może przyczynić się swoimi codziennymi działaniami do pozytywnej zmiany. Uczestnicy rozumieją, że zmiany można wprowadzać samodzielnie, ale też ważne są działania lokalne w szkołach i społecznościach lokalnych.

- Wprowadzenie: przekaz uczestnikom, że teraz jest dobry moment, by powstrzymać katastrofę klimatyczną: LUDZKOŚĆ MA NIEZBĘDNE ŚRODKI KU TEMU - na poziomie jednostki, szkoły, społeczności lokalnej, polski, Europy. [slajd nr 8]
- Praca w grupach:
 - Wyjaśnij uczestnikom i uczestniczkom, że w tej części warsztatów ich zadaniem jest sporządzenie listy konkretnych działań, które przyczyniają się do stworzenia lepszego, zielonego świata.
 - Podziel uczestników na grupy a każdej przydziel jeden temat spośród: woda, moda, segregacja odpadów, ograniczenie spożycia mięsa, transport, energia. W każdej grupie powinny być przynajmniej 3 osoby. Nie jest konieczne rozdzielenie wszystkich tematów.
 - Poproś uczestników, żeby w swoich grupach wymienili konkretne działania, jakie warto podjąć, by zadbać o klimat w ramach przypisanego tematu: co mogą zrobić sami, co w szkole i co w społeczności lokalnej. Rozdaj wydrukowane „KARTY 1: Działania które warto, żebyśmy podjęli”. Uczestnicy w środkowym polu wpisują swój temat i wypełniają kartę swoimi pomysłami. Na tę pracę przeznaczone jest 10 minut. Poproś każdą grupę, by wybrała sprawozdawcę – osobę, która przedstawi wyniki pracy grupowej pozostałym uczestnikom. [slajd nr 9]
 - Prezentacja wyników pracy w grupach:
 - każda grupa przedstawia pomysły a prowadzący prosi o uzupełnienie ich przez resztę grupy (po 5 minut na grupę);
 - prowadzący uzupełnia pomysły każdej grupy o własne przemyślenia oraz udostępnia dla podsumowania

tego wątku wybrane przez siebie treści pogłębiające temat. Prosimy o wybranie treści zasugerowanych w prezentacji lub w materiałach dodatkowych [slajdy nr 10-15 – prosimy o wybranie treści ze slajdów zgodnie – nie ma konieczności wyświetlania wszystkich treści];

- prowadzący przedstawia aktywistę, który działa na rzecz pozytywnej zmiany w danym obszarze. Zachęca by uczestnicy polubili lub zaczęli obserwować profil aktywistów.
- Poproś każdą grupę, by wywiesiła swoje pomysły (karty) na ścianie, a autorów pomysłów by się na nich podpisali [zachęcamy, żeby wypełnione karty pozostały w Pracowni na dłużej. Dzięki temu odwiedzający Pracownię będą zachęceni do refleksji na temat wyzwań klimatycznych).

15'

Krok 4: Aktywizm to ważna odpowiedź na wyzwania klimatyczne

Celem tej części warsztatów jest pokazanie różnych typów działań, jakie można podejmować, by przyczynić się do pozytywnej zmiany. W tej części podkreślamy rolę aktywizmu, czyli obywatelskich działań, które mobilizują opinię publiczną, instytucje i władze do bardziej zdecydowanych działań powstrzymujących katastrofę klimatyczną. Kluczowe jest tu odwołanie się do faktu, że aktywistami są często młodzi ludzie, osoby w wieku zbliżonym do uczestników warsztatu. Istotne jest wzmocnienie przekazu, że młodzi ludzie mają ważny głos.

- Przedstaw aktywizm jako ważną odpowiedź na wyzwania klimatyczne. Pokaż, że można być aktywistą na wiele sposobów. [slajdy nr 16-19]
- Wskaż kluczową rolę młodych ludzi jako liderów pozytywnych zmian. Młodzi ludzie już teraz skutecznie zmieniają świat, omów przykłady. Opisy dokonań znajdują się w notatkach do prezentacji slajdy. [slajdy nr 20-27]
- Zaproś uczestników do refleksji nad tym, jakie oni osobiście działania chcieliby podjąć. Poproś, by wypełnili swoje osobiste zobowiązanie (KARTA 2: „Moje osobiste zobowiązanie”). [slajd nr 28]. Chętne osoby mogą podzielić się treścią swojego zobowiązania, ale nie warto do tego przymuszać.

5'

Krok 5: Podsumowanie warsztatów

- Podziękuj uczestnikom i uczestniczkom za udział w warsztacie. Podkreśl, że pierwszym krokiem do zatrzymania negatywnych zmian klimatycznych jest zwiększenie własnej wiedzy na temat wyzwań oraz możliwych sposobów działania.
- Poproś uczestników, by wraz ze swoimi bliskimi wypełnili rodzinne zobowiązanie. Zachęć uczestników i uczestniczki warsztatu, by podzielili się z bliskimi zdobytą wiedzą. Rozdaj wydrukowane KARTY 3: „Zobowiązanie moich bliskich” [slajd nr 34]

Uwagi ogólne:

- Czas i „przerobienie” wszystkich punktów warsztatu nie są najważniejsze! Kluczowe jest, że stwarzasz młodym ludziom przestrzeń do rozmowy o ważnym dla nich problemie. Wiedz, że młodzi ludzie mają niewiele okazji do dyskusji opartej o wiedzę oraz motywującej do praktycznych działań.
- Każda grupa uczestników jest inna, przy innym elemencie warsztatu zatrzyma się na dłużej, inny wyda jej się ciekawy. Pozwól młodym ludziom na aktywność wtedy, gdy ją swobodnie ujawniają.
- Zapoznaj się z materiałami dla prowadzących. Szczególnie zachęcamy do obejrzenia filmów. Twoja inspiracja i ciekawość będą najlepszą motywacją dla młodych ludzi!
- To jest propozycja scenariusza. Śmiało go modyfikuj tak, by Twój warsztat był odpowiedni dla Ciebie i młodych ludzi z Twojego otoczenia!

Wartościowe zasoby wiedzy dla prowadzących warsztaty

Zachęcamy do śledzenia profili w portalach społecznościowych poniżej opisanych organizacji, osób i inicjatyw!

Portal nauka o klimacie www.naukaoklimacie.pl – Nauka o Klimacie – aby aktualna wiedza o zmianie klimatu była dostępna także dla Ciebie. Mity pojawiające się w mediach obalą dla Ciebie światowej klasy naukowcy zajmujący się badaniami atmosfery. Redakcję portalu tworzą: prof. dr hab. Szymon Malinowski, fizyk atmosfery, specjalista z zakresu fizyki chmur i opadów oraz modelowania numerycznego procesów atmosferycznych; dr Aleksandra Kardaś, fizyczka atmosfery, popularyzatorka nauki, autorka „Książki o wodzie” Marcin Popkiewicz, fizyk jądrowy, przedsiębiorca, dziennikarz, autor książek „Świat na rozdrożu”, „Rewolucja energetyczna. Ale po co?” i portalu „Ziemia na rozdrożu”; Anna Sierpińska, popularyzatorka nauki, specjalizacja: wpływ zmiany klimatu na środowisko przyrodnicze.

WWF Polska www.wwf.pl. Misją tej organizacji pozarządowej jest „budowanie przyszłości, w której ludzkość żyje w zgodzie z naturą. Jesteśmy przecież w pełni zależni od stanu naszego środowiska.” Szczególnie polecamy:

- Zamiana klimatu w pigułce:
<https://www.wwf.pl/aktualnosci/zmiana-klimatu-w-pigulce>
- Podstrona projektu „Energia od nowa”:
<https://energiaodnowa.wwf.pl/pl>, na której znajdują się filmy oraz odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące zmian klimatycznych i ich konsekwencji.

Centrum UNEP/GRID-Warszawa www.gridw.pl to organizacja pozarządowa, która od 1991 roku realizuje w Polsce misję Programu Narodów Zjednoczonych ds. Środowiska (UNEP), działając na rzecz zrównoważonego rozwoju. Na stronie polecamy „Zmiany klimatyczne. Ekoporadnik”

Greenpeace: www.greenpeace.pl to międzynarodowa organizacja pozarządowa. W Polsce działa od 2004 roku na rzecz zmian systemowych w obszarze ochrony przyrody. Szczególnie polecamy podcast „Raport z przyszłości. Jak uratować naszą planetę” z udziałem Krystyny Czubówny: [LINK](#)

Wystąpienia Marcina Popkiewicza

- Czy globalne ocieplenie jest faktem? TEDxBielskoBiała:
[LINK](#)
- Klimatyczne fakty i mity, wystąpienie w Centrum Nauki Kopernik:
[LINK](#)
- „Odpowiedzialność za planetę – czy gniew obywateli może coś zmienić?” – Wystąpienie podczas VII Konferencji Nienieodpowiedzialni „Bunt i gniew w (nie)odpowiedzialnym życiu i biznesie”, która odbyła się 6 listopada 2019 r. w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie. [LINK](#)

Portal „Włącz oszczędzanie” <https://wlaczoszczedzanie.pl> to praktyczny poradnik, który pomoże w codziennych wyborach, podpowie jak oszczędzać i żyć w sposób przyjazny przyrodzie. Portal z którego można korzystać w codziennym życiu, domu, pracy, podróży, czy na zakupach.

Jak chronić klimat? Poradnik dla aktywistów. [LINK](#)

Kalkulatory śladu węglowego

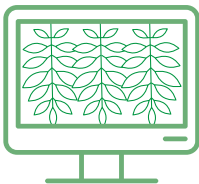
„Ślad węglowy to suma emisji gazów cieplarnianych, jaką ktoś (lub coś) wywołuje – zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni. W przypadku człowieka jest to koszt, jaki środowisko ponosi w związku z naszym życiem i konsumpcją. Ponieważ ślad ten, pozostawiany przez każdego z nas, pozostaje często wartością nieuświadomioną, warto go sobie policzyć. Szczególnie, że nie jest to nic trudnego.” – źródło [LINK](#) [dostęp 10.11.2020]

- <https://ziemianarozdrozu.pl/kalkulator>
- <https://www.bnpparibas.pl/ecokalkulator/>
- <https://offset.climateneutralnow.org/footprintcalc> – kalkulator ONZ, który pozwala policzyć roczny ślad węglowy, jaki pozostaje po mieszkańcach naszego gospodarstwa domowego – czyli np. naszej rodziny lub nas samych.

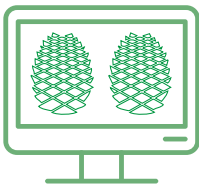
Filmy dokumentalne:

„**Można panikować**” – „to przepiękny nostalgiczny portret 62-letniego fizyka atmosferycznego, prof. Szymona Malinowskiego. Profesor zajmuje się zjawiskami prowadzącymi do zmian klimatycznych i alarmuje o nadchodzącym zagrożeniu. Szymon, który przez całe życie zawodowe edukował innych, jest ukazany w momencie, kiedy musi poradzić sobie z osobistą tragedią, która skłania go do oceny dokonań życia.” <https://www.moznapanikowac.pl/>

„**Punkt krytyczny**” – „Nakręciliśmy film „Punkt Krytyczny”, który jest pierwszym w Polsce dokumentem przedstawiającym z bliska zagadnienie zmiany klimatu i pokazującym, że polityka klimatyczna to szansa na rozwój, a nie zagrożenie” <https://energiaodnowa.wwf.pl/pl/>

„**David Attenborough: Życie na naszej planecie**” – legendarny narrator wspomina swoje życie i opowiada o ewolucji życia na Ziemi, ubolewając nad znikaniem dzikiej przyrody i dzieląc się swoją wizją przyszłości. www.netflix.com

Inne ciekawe źródła

Zielony podcast – Zawiera wywiady poruszające większość kluczowych kwestii związanych z wyzwaniami klimatycznymi. [LINK](#)

20 stopni dla klimatu – www.20stopni.pl kampania zachęcająca do nieprze-
grzewania pomieszczeń oraz tłumacząca jak utrzymywanie temperatury
powietrza 20 stopni pomaga obniżyć rachunki za energię elektryczną oraz ma
wpływ na ochronę klimatu.

Drzewa z klimatem – aplikacja, która prezentuje ciekawe przyrodniczo,
historycznie i ważne dla społeczeństwa drzewa w Polsce a także atrakcje
turystyczne w ich pobliżu. Oprogramowanie umożliwia także przeglądanie
atlasu najpopularniejszych gatunków drzew. Można ją pobrać bezpłatnie
z Google Play i App Store. [LINK](#)

Dodatkowe źródła wiedzy o poszczególnych aspektach kryzysu klimatycznego oraz pozytywnych działaniach

Woda

- Jak oszczędzać wodę? Dobre sposoby na oszczędzanie wody w domu: [LINK](#)
- Susza: zbiór artykułów na temat zagrożeni suszą: [LINK](#)
- Na czy polega mała retencja?: [LINK](#)

Segregacja odpadów

- Portal rządowy poświęcony segregacji odpadów: <https://naszesmieci.mos.gov.pl/materialy>
- 5 liczb, które pokazują, na czym polega problem z odpadami w Polsce: [LINK](#)
- Antek śmieciarz, czyli zero waste w starym stylu: [LINK](#)
- Na nowo śmieci, czyli blog poświęcony upcyclingowi: [LINK](#)

Zrównoważona moda

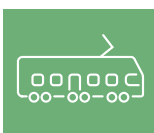
- Ekologiczna moda. To społeczeństwo wymusiło daleko idące zmiany: [LINK](#)
- Zrównoważona moda to myślenie o modzie jako pełnym procesie powstania ubrania: [LINK](#)
- Etyka i moda – czy mogą iść w parze?: [LINK](#)

- Producenci ubrań też muszą dbać o środowisko [LINK](#)
- Inspirujące profile na Instagramie, które promują zrównoważoną modę: [LINK](#)
- 9 sposobów na (ekologiczną i etyczną) rewolucję w Twojej szafie: [LINK](#)
- Podcast „Odpowiedzialna moda”: [LINK](#)

Ograniczenie spożycia mięsa

- Wybory kulinarne mają znaczenie. Naukowcy: rezygnacja z hamburgera pomoże powstrzymać zmianę klimatu.
- Co możesz zrobić dla klimatu? Jedz mniej mięsa, wędlin i nabiału: [LINK](#)
- Dieta roślinna – lek na zmiany klimatyczne?: [LINK](#)
- Nakarmić świat: czy możemy zachować lasy, uprawiać rolnictwo ekologiczne i jeść mięso?: [LINK](#)

Transport

- Co możesz zrobić, żeby zmniejszyć emisję CO2 do atmosfery, którego źródłem jest transport?: [LINK](#)
- Transport drogowy a klimat: [LINK](#)
- Podróżowanie neutralne dla klimatu – jak to zrobić?: [LINK](#)

Energia odnawialna

- Projekt Energia odnowa: [LINK](#)

Czytamy o zmianach klimatycznych!

Książki dla dzieci i młodzieży:

- Patrick George, „Uratuj Ziemię!”, Bajka 2019
- Eun-Ju Kim, „Plastik fantastik?”, Babaryba 2019
- Ola Woldańska-Płocińska, „Śmieciogród”, Papilon 2019
- Gerda Raidt, „Śmieci. Najbardziej uciążliwy problem na świecie!”, Babaryba 2019
- Baobaby Studio (Edyta Bielańska, Agnieszka Pakalska), „Wytwórnik ekologiczny”, Wytwórnia 2015
- Olga Ślepowrońska „Klimatyczni”, Tekturka 2020
- Kristina Scharmacher-Schreiber „Ocieplenie klimatu. Na czym

- polegają zmiany klimatyczne na Ziemi?”, Babaryba 2020
- Areta Szpura, „Jak uratować świat? Czyli co dobrego możesz zrobić dla planety (:”, W.A.B. 2019
- Izabela Skorupka, „Gdzieś Daleko. Bajka Eko”, Dwukropek 2018
- Taro Miura, „CO2. Pojazdy CO2”, Tako 2016
- Valentina Camerini, „Greta. Nie jesteś zbyt mały, by robić rzeczy wielki”, Olesiejuk 2019
- Greta Thunberg, Beata Ernman, Malena Ernman, Svante Thunberg, „Sceny z życia rodzinnego. Strajk klimatyczny Greta”, Sonia Draga Post factum 2019
- Przemysław Rudź, „Jak to działa: klimat i pogoda”, Wydawnictwo SBM 2019
- Jonathan Safran Foer Klimat to my. Ratowanie planety zaczyna się przy śniadaniu”, Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego 2020
- Will McCallum, „Jak zerwać z plastikiem: zmień świat na lepsze, rezygnując z plastiku krok po kroku” Insignis Media 2018
- Alastair Fothergill, „Nasza planeta”, Rebis 2019
- Jess French, „Ratujmy zwierzęta”, Grupa Wydawnicza Foksal 2019
- Marcin Dorociński „Na ratunek: rozmowy o zwierzętach, naturze i przyszłości naszej planety”, Znak Litera Nova 2019
- Marcin Popkiewicz, „Świat na rozdrożu”, Sonia Draga 2016

Książki dla dorosłych:

- Mark Maslin, „Zmiany klimatu. Krótkie wprowadzenie”, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2018
- Marcin Popkiewicz, Szymon Malinowski, Aleksandra Kardaś, „Nauka o klimacie”, Sonia Draga 2018
- Naomi Klein, „To zmienia wszystko. Kapitalizm kontra klimat”, Muza 2016
- Ewa Bińczyk, „Epoka człowieka”, Wydawnictwo Naukowe PWN 2018
- Elizabeth Kolbert, „Szóste wymiarowanie. Historia nienaturalna”, W.A.B. 2016
- Al Gore, „Prawda nadal niewygodna”, Sonia Draga 2015
- Harald Welzer, „Wojny klimatyczne. Za co będziemy zabijać w XXI wieku?”, Wydawnictwo Krytyki Politycznej 2010

O Fundacji Civis Polonus

W Fundacji od 2004 roku stawiamy sobie za cel rozwijanie postaw obywatelskich umożliwiających jednostkom aktywne uczestnictwo w życiu publicznym. Dobre państwo jest bowiem wspólnotą otwartych, kompetentnych, zaangażowanych obywateli.

Cel ten realizujemy przez projektowanie sytuacji edukacyjnych, które dają szansę na autentyczne i znaczące uczestnictwo w życiu publicznym. Podejmujemy różnorodne działania wzmacniające potencjał jednostek, jako obywateli. Pracujemy z przedstawicielami administracji publicznej, by wspólnie kreować mechanizmy udziału obywateli w procesach decyzyjnych. Tworzymy programy aktywnej edukacji obywatelskiej dla szkół, gmin, bibliotek publicznych.

Bardzo ważne dla nas jest podejmowanie refleksji na temat charakteru współczesnego obywatelstwa, jego istoty. Pomaga ona nam wyznaczać kierunki projektowanych działań.

Na co dzień zajmujemy się tworzeniem i wdrażaniem projektów, doceniając jednocześnie wagę zabierania głosu w dyskusji publicznej, uczestniczenia w działaniach koalicyjnych oraz prowadzenie rzecznictwa na rzecz edukacji obywatelskiej w Polsce.

Nasze cele osiągamy dzięki spotkaniom z ludźmi gotowymi i chcącymi zwiększać wpływ obywateli na sprawy publiczne – dyskutujemy, uczymy się, jak to robić i próbujemy! Dzięki naszym działaniom:

- Ponad **8000** uczniów doświadczyło znaczącej samorządności uczniowskiej.
- Przygotowaliśmy **680** młodzieżowych radnych do pełnienia swojej funkcji.
- W naszych konferencjach wzięło udział ponad **1200** osób.
- 1300 nauczycieli zwiększało swoje kompetencje na szkoleniach i warsztatach.

Prowadzimy portal zawierający opisy licznych dobrych praktyk obywatelskich działań młodzieży oraz wskazówek, w jaki sposób aktywizować obywatelsko i społecznie młodych ludzi www.mlodziobywatele.pl

Więcej informacji o aktualnych działaniach na: www.civispolonus.org.pl

O Fundacji Orange

Fundacja Orange działa na rzecz nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży. Uczymy młodych, jak używać technologii mądrze i kreatywnie, aby mogli w pełni rozwijać swój potencjał i kompetencje niezbędne w przyszłości. Z nami poznają zasady bezpiecznego Internetu, podstawy programowania, robotyki, sztucznej inteligencji i druku 3d. W rozwoju umiejętności cyfrowych wspieramy też nauczycieli i rodziców. A w nasze działania włączają się pracownicy Orange jako wolontariusze. Fundacja została powołana w 2005 roku przez Orange Polska S. A. do realizacji celów społecznie użytecznych.

Autorka materiału:

Koordinacja, redakcja i korekta:

Pilotaż:

Grafika:

dr Olga Napiontek

Katarzyna Chrapka

Magdalena Chart,

Dorota Woźnica/ Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle

Edyta Ołdak

Warszawa 2020

Prawa autorskie

Fundacja orange™

Fundacja Civis Polonus
Bagatela 10/36
00-585 Warszawa
tel 22 827 52 49
e-mail: fundacja@civispolonus.org.pl
www.civispolonus.org.pl

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Civis Polonus. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw.

